

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
20 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III.
Tel. 40-01 do 40-05

SCOVENEK

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.630 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje

Veliki četrtek

Naš božji učenik je želel, da ne bi nikdar pozabili Njegove ljubezni. »Otročiči moji,« tako je govoril, »ostanite v moji ljubezni in čuvajte moj spomin!« V ta namen nam je zapustil Evharistijo kot trajen spomin na sebe in svoje odrešilno delo.

Ko je posvetil kruh in vino, je apostolom in njihovim naslednikom naročil, naj do konca sveta obnavljajo to daritev. Rekel jim je: To delajte v moj spomin. Kadar koli boste darovali kruh in vino pri sveti daritvi, boste obnavljali spomin na mene. Ta božja pojedina bo storila, da bom vedno navzoč v vaših mislih. Zaradi tega je tudi združil vse največje dogodke okrog zadnje večerje tako, da se je Njegovo trpljenje, Njegovo mučeništvo za vedno vtisnilo v spomin človeštva. Za postavitev Najsvetejšega zakramenta je izbral najbolj slovesno uro, uro, v kateri je vsaka beseda sveta, prodira v globino duše in se vtisne v spomin tako, da je ničesar več ne more izbrisati. Izbral je uro, v kateri se je svojim apostolom bolj razodel kakor kdaj koli, v kateri je pomnožil svojo nežnost in ljubeznivo pozornost in jim dal zadnja navodila, poslednjo pobudo, uro, v kateri je izrazil svojo zadnjo voljo. V tej uri se je od zadnje večerje podal na vrh Getsemani in od tam v smrt. Jezus torej ni ničesar opustil, da bi se postavitev Najsvetejšega zakramenta čim globlje vtisnila v spomin ljudi, da je ne bi nikoli več pozabili.

S tem pa je omogočil svojo navzočnost pri nas do konca sveta. Le poslušajmo: Jaz grem k Očetu, toda ne bom vas zapustil sirot. Zopet pridem k vam. Pri vas ostanem vse dni do konca sveta. V nebesih bom zmagoslavno vladal. Na zemlji me vaše telesne oči ne bodo več videle, toda z očmi vere me boste videli za podobami, ki bodo zakrivala mojo navzočnost.

V Najsvetejšem zakramentu je izpolnil svoje obljube. Njegov vnebohod ga je dvignil v nebesa, toda Evharistija je Njegovo navzočnost za trajno zadržala na zemlji. Ves je v nebesih in ves je na oltarju. On kraljuje na naših oltarjih. Ni to nek drugi Kristus, ker je Jezus sam, isti, ki je bil rojen v Betlehemu, ki je delal v Nazaretu, ki je opajal s svojo besedo judovsko ljudstvo, ki je ozdravljaval vse bolezni, delal čudeže, vrnil v življenje mrljice, ki je umrl na Kalvariji, pa je vstal tretji dan od smrti in sedi na desnici Očetovi. Na naših oltarjih je ne kakor senca svojega bistva, ne kakor neka zamisel našega duha, temveč kot živa stvarnost brez ozira na nas in na našo vero in naše usmiljenje. Njegovo življenje v Najsvetejšem zakramentu pa ni le Njegova podoba, ki bi nanj spominjala, nek simbol, neko delo, katerega stvarnik je On. Ne, to je on sam, On sam prebiva v naših cerkvah. Mi nismo dediči Njegovega spomina le tako, da nam bi bila ohranjena Njegova podoba ali kos Njegove obleke ali meč, ki je predrl Njegovo srce, ali trnjeva krona, s katero je bilo ovenčano Njegovo čelo, ali biči, ki so razmesarili Njegovo telo, ali trs, ki ga je imel za žezlo, ali žebliji, ki so raztrgali Njegove roke in noge, ali križ, na katerem je v silnih bolečinah umrl. Kar imamo, je živ spomin, je Jezus sam, ves, kakršen je, Bog in človek.

Po svojem rojstvu nam je postal brat, po svojem življenju nam je vzor, po svojem nauku je naš učitelj. Njegovi čudeži so naša tolažba, Njegovo trpljenje je jamstvo našega zveličanja, a po svetem obhajilu je naša hrana in naša pijača. »Kadar koli boste darovali to daritev, jo darujte v moj spomin.« Poslušajmo ga, ko nam govori: »Vzemite in pijte, to je moja kri. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ostane v meni in jaz v njem.« Poslušajmo ga, ko pravi: »Ostanite združeni z menoj, kakor sem jaz eno z Očetom. Ostati hočem z vami do konca sveta.«

V današnjih težkih dneh nam te besede božjega Odrešenika prinašajo največjo moč, tolažbo in zaupanje.

Nemške čete zavzele Solun in dolino Vardarja

Strašni boji za Skopje in Solun. - Jugoslovani v Albaniji zmagovito napredujejo

Angleži zavzeli Masavo, glavno пристanišče v Eritreji

Poročilo vrhovne komande za 7. in 8. april 1941

Sovražnik je v dneh 7. in 8. aprila nadaljeval z močnimi silami prodiranje v smeri Kumanovo, Skoplje in Kačanik. Naše čete se upirajo. Mesto Skopje se je moralo izprazniti. Po zavzetju Skoplja skušajo sovražne oklepne enote prodirati preko Kačanikega klanca ter imajo ogromne izgube, katere jim je prizadelo naše letalstvo.

Sovražnik je davi tudi prešel v napad z močnimi silami na odseku Caribrod, kjer se naše čete najkrepkeje upirajo. Naša ofenziva v Albaniji se energično nadaljuje. Na vsej fronti so naše čete prekoračile reko Drim ter napredovale v notranjost Albanije.

Na severni fronti so manjši boji krajevnega značaja.

Sovražnik je v dneh 7. in 8. aprila bombardiral Beograd, katerega pa so naše vojaške sile že prvi dan započelih sovražnosti zapustile.

Razen Belgrada je sovražnik bombardiral Kragujevac, Šabac in Lazarevac. Materialna škoda je velika, so pa tudi človeške žrtve med civilnim prebivalstvom.

Sovražnik je v zračnih bojih izgubil več desetih svojih letal.

Grško poročilo

Atene, 9. apr. Atenska agencija: Grški generalni štab je objavil davi naslednje vojno poročilo: V torek zjutraj je nemška oklepna formacija prišla prodirati na grško ozemlje skozi gorovje vzhodno od Vardarja. Zelo majhne grške oklepne sile so se borile nekaj časa uspešno proti nasprotniku, ki je bil v premoči tako po številu kakor tudi po kakovosti orožja. Grki so za nekaj ur zavzeli nemško prodiranje, končno pa je nemški vojski le uspelo, da izvrši nevaren prodor v smeri proti Solunu, s čimer je bila presekana zveza grške vojske med vzhodno Makedonijo in ostalo državo.

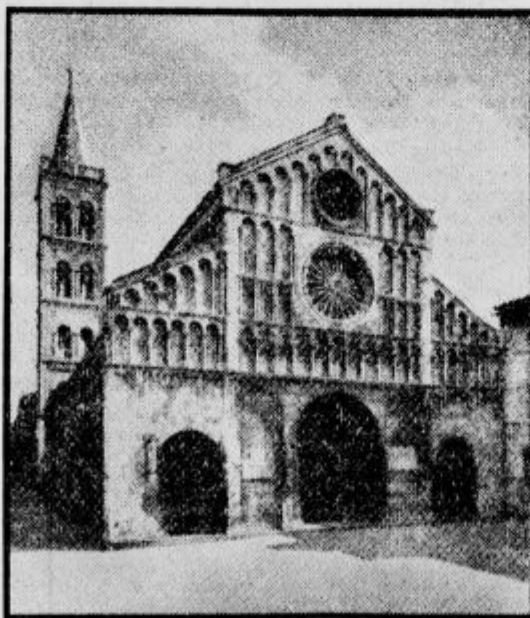
Na drugem področju v dolini reke Strumice so bili večerj ves dan hudi boji. Nemci so poslali v boj mnogo tankov, letal in topništva, niso pa dosegli večjih rezultatov. Manjše grške sile so preprečile vse poskuse napadov. Topovski ogenj iz štirih grških utrdb je preprečil prodiranje. Dve grški utrdbi sta vzdržali vse nemške napade.

Na jugu so Nemci spustili več padalcev, proti katerim pa so Grki uspešno nastopili ter so jih 70 ujeli.

Hudi boji so v teku tudi na Nevrokopski visoki planoti. Grška vojska in grške utrdbe se močno upirajo. Nemcem se je posrečilo zavzeti eno utrdbo, vendar so jo Grki takoj zopet osvojili. Grki so izvedli tudi več drugih uspešnih protinapadov.

V Albaniji so Grki zasedli zopet neko italijansko postojanko ter so zajeli okoli 40 ujetnikov.

Atene, 9. apr. Atenski radio pravi, da je prodor nemških oklepniških oddelkov preko Dojrana do-

Katedrala v Zadru

godek, ki ga Grki niso predvideli, kljub temu pa je grška vojska ohranila svoj borbeni duh.

Naše čete zasedle Leš

London, 9. apr. o. Reuter: Ameriški poročevalec poroča, da so jugoslovanske čete, ki so zavzele Skader, prodrale 40 km proti jugu ter zavzele mesto Leš, ki je 20 km južno od Skadra in na polovico poti do Tirane.

Nemci zasedli Solun

London, 9. aprila. Reuter. Uradno sporočajo, da so Nemci davi ob štirih vkorakali v Solun. Berlin, 9. aprila. DNB. Posebno poročilo, objavljeno popoldne, navaja, da so Solun zavzeli močni oklepni oddelki nemške vojske, ki je nastopala v južni smeri od jugoslovanske meje proti Solunu.

Nemško poročilo

Berlin, 9. aprila. DNB je izdal posebno poročilo, iz katerega sledi, da so nemške oklepne enote zavzele grško utrdbo Rupel, kjer so grške čete položile orožje. — Drugo poročilo pravi, da so motorizirani nemški oddelki zavzeli mesto Niš in Maribor.

Berlin, 9. aprila. Reuter. Nemške čete so zavzele tudi Xantho, ki leži kakih 180 kilometrov vzhodno od Soluna ter prišle do morja. Nemške čete nadaljujejo prodiranje.

Nemci pri Dedeagaču dosegli Egejsko morje

Atene, 9. apr. Reuter: Po zadnjih vesteh nadaljuje grška vojska z evakuacijo Trakije ter skuša z manjšimi akcijami zadržati nemško vojsko. Grške čete, ki so stale ob turški meji, so prešle v Turčijo.

Newyork, 9. apr. Tass: United Press citira poročilo ameriške radijske družbe National BC iz Ankare, ki javlja, da so Nemci pri Dedeagaču že prodrali do obale Egejskega morja in da so presekali Grkom zvezo s turško mejo.

Tudi Bolgari se udeležujejo bojev

Ankara, 9. aprila. Reuter poroča: Poučeni krogi so povedali, da se nemških napadov na Jugoslavijo udeležujejo tudi bolgarske čete. To sporočilo je dobila turška vlada od jugoslovanskega poslanstva v Ankari.

Angleži na grški fronti

Newyork, 9. apr. Ameriški radio javlja, da štejejo angleške čete na bojišču v Grčiji trenutno samo 40.000 do 60.000 mož. Angleška vojska je koncentrirana južnozapadno od Soluna v območju Olimpa. — Angleške čete imajo nalogo, da drže drugo grško obrambno linijo.

Vojna v Abesiniji je končana

Angleži so zavzeli Masavo in s tem postali gospodarji Rdečega morja in Abesinije z Eritrejo

London, 9. aprila. Reuter. Po uradnem poročilu so angleške čete zavzele mesto Masavo, zadnjo obrambno točko italijanskega cesarstva, ki je bila življenjskega pomena za stališče Italije v Eritreji.

London, 9. aprila. Reuter: Po poročilu generalnega štaba v Kairu je Masava padla v torek.

London, 9. aprila. Reuter: Reuterjev diplomatski dopisnik poroča glede na padec Masave takole:

Zadnji italijanski odpor v severni Eritreji je strl. Tepeni ostanki Mussolinijevih zlomljenih vojska so izgubili vsakršno ofenzivno moč. Zdaj so stisnjeni v Gondarju in Desiju, kjer čakajo brez upanja v kako rešitev svoje usode. Edino pristanišče, ki ga imajo Italijani še v svojih rokah, je Asab, ki je pa brez vsake vrednosti. Zavzeli ga bomo, kadar se bo nam zadelo.

Vojna v Abesiniji je s tem tako rekoč končana. Majhne operacije, če bi se izkazale še za potrebne, bodo do konca izvedle južnoafriške čete in domačini. Z Masavo smo pridobili lukso, iz katere bomo neovirano lahko pošiljali zdaj v tem področju nepotrebne čete na druga področja, kjer bodo pa najbolj potrebne. Njihova pomoč v Libiji bo pomenila več kakor le protitež sovražniku. Največji pomen padca Masave pa je v tem, da bodo posledje ameriške ladje nemoteno mogle pluti po Rdečem morju, katero zdaj ni več vojno področje.

Nairobi, 9. aprila. o. Reuter. Uradno poročajo, da je bilo zajetih mnogo italijanskih letalcev, ko

Roosevelt kralju Petru II.

Newyork, 9. aprila. DNB. Roosevelt je poslal Nj. Vel. kralju Petru brzojavko, v kateri mu zagotavlja vso možno materialno pomoč iz izraza upanje za uspešen odpor proti zločinskemu napadu.

Brzojavka pravi, da je ameriški narod zaradi neizzvanega in brezsrčnega napada na jugoslovanski narod globoko pretresen. Vlada in narod Združenih držav z občudovanjem zasledujeta hrabro obrambo jugoslovanskega naroda, ki je podal ponovno sijajen dokaz tradicionalnega jugoslovanskega junaštva. Zagotovil sem zastopniku vlade Vašega Veličanstva, da bodo Združene države čimprej dale vso možno pomoč v skladu z obstoječimi zakoni. Izražam, pravi dalje Roosevelt, Vašemu Veličanstvu svoje najgloblje upanje na uspešni odpor proti zločinskemu napadu za neodvisnost in integriteto Vaše države.

Ta brzojavka predstavlja klakor znano že drugo poslanico Roosevelta Nj. Vel. kralju Petru po zasedbi prestola.

Zaenkrat še ni znano, kam bo po najnovejšem razvoju vojaških operacij poslana angleška vojska. Sodiijo, da bodo morali Angleži stopiti v akcijo bodisi proti vzhodu bodisi proti severu. Zdi se, da angleške čete še niso posegle v boj.

Iz Aten poroča United Press, da so angleške, avstralske in novozelandske čete, ki so v Grčiji, opremljene deloma z materialom, ki so ga zaplenile Italijanom v Libiji.

Carigrad, 9. apr. AFI: Več visokih angleških častnikov je odpotovalo v Trakijo. Maršal Greach, ki je poveljeval imperialnim četam v Libiji, je imel pred častniki turške vojne šole predavanje o bojih v Libiji.

Delovanje angleškega letalstva na balkanski fronti

Atene, 9. aprila. Reuter. Vkljub slabemu vremenu je večerj angleško letalstvo po dnevi izvršilo več napadov na nemške kolone v južni Jugoslaviji. Ti napadi so bili izvršeni okoli Strumice na motorna vozila in na tankovske kolone. Tako poroča glavni štab angleških sil na Grškem. Letala so na poizvedbe prišla tudi globoko nad neprijateljsko ozemlje in niso pri vseh teh nastopih imela nobenih izgub.

Sovjetska sodba

Moskva, 9. aprila. Reuter. Polkovnik Popov piše danes v glasilu sovjetske armade »Rdeča zvezda«, da se je zdaj težišče bojev premaknilo z zahoda na vzhod. Odveč je vsako govorjenje, da bi bila zdaj Anglija napadena na svojih otokih. Ko polkovnik govori o balkanski fronti, piše Popov, da nemška komanda pomeni resnega sovražnika.

Angleški letalski napadi na Nemčijo

Nemci spet napadli Coventry na Angleškem

London, 9. aprila. Reuter: Letalsko ministrstvo sporoča: Tudi preteklo noč so angleški bombniki v močnih skupinah hudo napadali nemško mesto Kiel. Napad je bil snovi hujši kakor predinočnjim. Izvršen pa je bil ob nenavadno lepem vremenu. Napadena so bila tudi mesta Bremerhaven, Emden, ter skladišča petroleja v Rotterdamu.

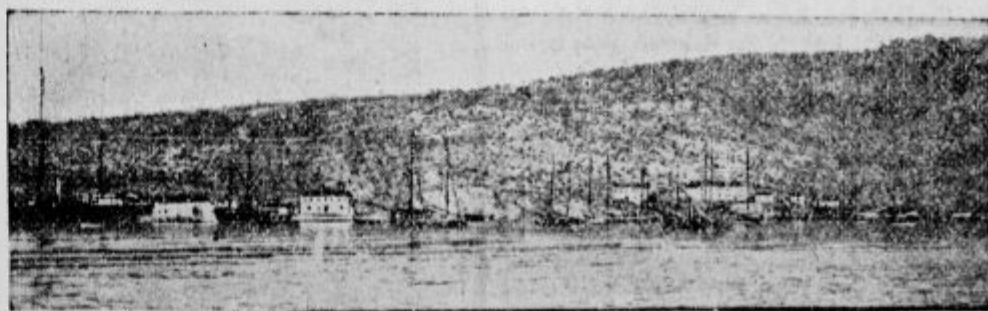
Bojna letala pa so izvršila ofenzivni polet na letališča v severni Franciji. Pet bombnikov se s teh poletov ni vrnilo.

Po dnevu je bil izvršen letalski napad na sovražno ladjevje pri Frizinskem otočju ter na ob-

jektu v zasedenem ozemlju. Odtod so se vrnila vsa naša letala.

Skupno je bilo v zadnji noči sestreljenih nad ozemljem Walesa 6 nemških bombnikov.

London, 9. aprila. Reuter: Po uradnem poročilu letalskega ministrstva so močne skupine nemških letal spet silovito napadle industrijsko mesto v pretekli noči. Storjene je bilo mnogo škode. Tudi število žrtev je precejšnje. Nemška letala so tudi napadla dve mesti v južnem delu Anglije, kjer so napravila nekaj škode in ubila več ljudi.

Pristanišče Sv. Ivan Meduanski pri Lešu

P. S. Pinžgari

Pod svobodnim soncem

Povest davnih dedov

90.

91.

90.

Radoslav je postal velik gospod. Dobil je sužnja, ki ga je povsod po Bizancu spremljal in mu služil.

91.

V spremstvu Radoslava in njegovega sužnja je Iztok občudoval krasoto mesta Bizanca.

92.

Epafrodit se je na dolgo in široko pogovarjal s svojima rešiteljema in hrabri Iztok mu je bil jako všeč.

93.

Čez nekaj dni se je vrnil iz Afrike slavni vojskovodja Belizar, ki je privedel v sužnost Galimarja, kralja Vandalov.

92.

93.

Izumitelji in njihova usoda

Kako so ljudje sprejemali razne izume - Mnogi izumitelji so s svojimi izumi propadli - Zablode učenjakov in nerazumevanje finančnikov

»Sinko, bolje bi bilo, če bi se bavil z resnejšimi stvarmi,« so odgovorili Charlesu Bourseulu, uradniku brzojavne uprave v Parizu, ko je predložil in pokazal svoj izum, oziroma načrt aparata za električni prenos besed. Slavni fizik Moncel je rekel, da je to »predlog fantastičnega načrta« in da vse skupaj ni nič drugega kakor senca. Res je potem Akademija znanosti l. 1878. začela ta izum resneje preiskovati, toda prehitela jo je Amerika, kjer je isto izumil Graham Bell. Večje sreče pa tudi Bell ni imel, ker ni imel dovolj sredstev za ostvareitev svojega izuma. Da bi si pomagal iz zadrege, je ponudil tistemu, ki bi mu dal 1000 dolarjev, polovico čistega dobička od svojega izuma. Finančniki in bogataši pa so mu odvrnili, »da ne bodo nikdar dali tolikšne vsote za sestavo aparata, ki ni drugega kakor otroška igračka«.

Tudi mnoge druge ideje so sprejete v javnosti šele po dolgem, dolgem času. Mnogi izumitelji so umrli od gladi, dočim so pozneje imeli tovarnarji milijonske dobičke od njihovih iznajdb. Pionirji so vedno naleteli na težave pri svojem delu, marsikdaj so jih začeli slaviti šele takrat, ko jih ni bilo več med živimi. Nekateri so zaradi velikega omalovaževanja klonili, drugi so vztrajali in so včasih le doživeli, da je počasni svet spoznal veličino njihovih iznajdb in jih začel slaviti. Anekdotično o Fultonu in Napoleonu nam najbolje dokazuje, kako usodne posledice je lahko imelo nepoznanje ter nerazumevanje izumov ter velikih idej. Napoleon je odbil Fultonovo izum, parobrod. Kdo ve, če ni v tem tihlil vzrok njegovega poraza?

Tudi v medicini je bilo mnogo težav. Nove ideje in iznajdbe so si težko utirale pot med vase zaverovane medicinske zvezde. Vse to je bilo v zvezi s prepovedjo seiciranja. O kroženju krvi so imeli ljudje popolnoma napačne nazore. Po teh nazorih bi prenašale neke žile preprazirano hrano iz želodca v ledvice, kjer naj bi se potem spremeni v kri. Iz ledvic bi potem odšel del krvi naravnost v telo, drugi pa v desni srčni prekat. Med obema prekatoma se snuje s pomočjo nevidnih kanalov mešanica krvi in pneume (živiljenjski dihi, ki prihaja skozi sapnik v levi srčni prekat). Žila odvodnica potem odnaša to mešanico krvi in pa pneume po vsem telesu. Michel Servet je prvi postavil mnenje o pljučnem kroženju, drugi pa so to mnenje spopolnili z naukom o splošnem krvnem obtoku.

Važnost tega vprašanja je vsemu svetu obrazložil angleški zdravnik William Harvey, ki je svo-

je trditve dokazal s senzacionalnimi poskusi. Vendar pa je znameniti francoski zdravnik Guy Patin izjavil, da je Harveyev nauk »paradoksen«, nepravilen, nemogoč, absurden in neumen.

Genialni zvezdoslovec Nikolaj Kopernik, ki je znan po tem, da je zavrnil Ptolomejev nauk o sončnem sestavu. Dolgo časa so ga pobijali in se borili proti njegovim duhovitim in pravičnim trditvam. Luther ga je smatral za bedaka, Melancthon, Rousseau, Monier in Hegel so prav tako zavračali njegov nauk.

Ferdinand Forest je izumil 7 cilindrični motor, ki je danes temelj letalskim motorjem. Leto dni kasneje je sestavljal 6 cilindrični motor za avtomobile. 20 let si njegove izume nihče ni ogledati ni hotel. Da se je lahko preživljal, je moral odpreti majhno mehanično delavnico za razna popravila.

»Mi pisatelji, kiparji, arhitekti in strastni ljubitelji lepote doslej nedotaknjenega Pariza na vso moč protestiramo v imenu zlorabljenega francoskega okusa, v imenu umetnosti in v imenu francoske zgodovine, kateri preti nevarnost; dvigamo svoj glas proti nekoristnemu in monstroznemu stolpu v sruču naše drage prestolnice.« Take so bile besede ogorčenega protesta proti Eiffelovemu stolpu, podpisanega od 300 znanih imen francoske umetnosti in francoskega javnega življenja. Na čelu podpisanih so bili Huysmans, Francois Copee in Guy de Maupassant. Huysmans, pesnik starega Pariza in francoskih katedral je napisal: »Eiffelov stolp je podoben tovarniškemu dimniku, okostnjaku, ki čaka, da ga napolnijo s kamenjem ali premogom. Človek si ne more misliti, da bo to delo končano, da bo strahotni spomenik obstal v Parizu!«

»Znorel je,« so govorili Parižani o Filipu Lebonu, ki je leta 1797. predlagal, naj Parižani s plinom kurijo in svetijo. Učenjaki so dali o njegovem predlogu tole mnenje: »Neki človek, Filip Lebon po imenu, trdi, da lahko proizvaja neke vrste gorljivi zrak, ki bi se širil po mestu v podzemeljskih ceveh, odkoder bi ga lahko dovajali na trge in v hiše, kjer bi proizvajal doslej nepoznano močno svetlobo. Toda to je zopet ena tistih utopij, za katere pravi učenjaki ne smejo poznati milosti...«

Francoski spočetka niso verovali v »debelo Bertoe«, orjaški nemški top, s katerim so streljali Nemci na Pariz v razdalji 120 km. »Rečem vam, da so to aeroplanske bombe,« je trdil v svojem kabinetu Paul Painleve 23. marca 1918, ko je ta »Bertoe« izstrelila prve granate na Pariz. Službeno poročilo se je glasil: »Ob 8.20 so nemška letala napadla Pariz. Naša lovska letala in bomba letala so takoj stopila v boj s sovražnimi letali in jih pregnala. Sovražnik je vrzel bombe na več mestih. Več prebivalcev je mrtvih in ranjenih.« — Šele pozneje so se Parižani prepričali, da to ni bilo bombardiranje iz letal, marveč iz orjaškega topa.

Ulica v Skadru.

BABYMIRA krema

se uspešno uporablja zoper spuščaje, rane, praske, opekline, hraste, lišaje in vse nečistosti kože pri otrocih in odraslih. Naglo suši od potu ali seči vneto in odrgnjeno kožo. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah po ceni din 12— za škatlico

Kratke zanimivosti

Ze stari Rimljani so imeli lepe priprave za britje. Priprava je bila velika, trikotne oblike in dokaj nerodna. Zahtevala je precejšnje spretnosti in potrpljenja od tistega, ki jo je hotel uporabljati. Ko si je v tistih časih mladenič obrijal prvi puh, je bil praznik pri hiši in so mu priredili domačo slovesnost...

Istanbul je danes uradno ime za Carigrad. To je že osmo ime za »carsko mesto s sedmimi imeni, sedmimi bregovi in sedmimi stolpi«. Dosedanja sedmera imena za to mesto so: Bizanc, Antonina, Novi Rim, Konstantinopolis, »Ki se loči od zemlje«, »Bogastvo islama« in »Mati sveta«.

Najstarejše drevo na Bavarskem je 2010 let stara tisa. Mnogo mlajši je orjaški hrast, za katerega mislijo, da je star 1936 let. Nahaja se na 1000 metrov visokem hribu. V okolici je več tis, ki niso mnogo mlajše od tega hrasta.

»Aga« je poveljnik. Derviš je hišni prag, ki je simbol ponižnosti, kar pomeni, da derviša lahko pogaziš, kakor prag. Dervišev je 72 vrst.

Srednja globina oceanov je 3700 metrov. V kolikor je morska globina doslej točno izmerjena, je največja globina v Puerto Ricco. Tam je morje 13.500 metrov globoko.

Obsojen na 1500 let zopora

Državni tožilec v Monakovem je pred leti obtožil nekega človeka, ker se je mnogokrat pregrešil zoper zakon o loteriji. Mož je bil pred sodiščem prav krepko obsojen. Naložili so mu, da mora plačati 8 milijonov mark denarne kazni, oziroma za vsakih 15 mark presedeti en dan v ječi. Na srečo je bil obsojen bogat mož, ki je lahko kaznen plačal, kajti sicer bi se moral pokoriti v ječi za svoje grehe nič manj kakor 533.334 dni, to je približno 1500 let...

Iskreha zahvala

Dolžnega se žutim najiskreneje se zahvaliti g. dr. Kramaricu, primariju, šefu Šlajmerjevega doma v Ljubljani za njegov neomejeni trud pri operaciji in boleznih moje žene.

Prav tako se zahvaljujem asistenci dr. Šavnik, primarija, nadalje dr. Tavčarju, dr. Čebotinu, dr. Mermolji, dr. Malu, ter vsem častitim sestram in vsem tistim, ki so ji bili v pomoč.

Ljubljana, 25. marca 1941.

FRANC MARTINEC,

lesna industrija in gradbeno podjetje.

Sveti dnevi

Nekaj dni ni kdo ve kaj v svetovni zgodovini, čeprav tudi v nekaj dneh lahko doživimo dogodke, ki se vtisnejo v svetovno zgodovino in jih ni moči izbrisati.

Toda glej, bili so dnevi, ki so vtisnili večno znamenje v čas in jih po pravici imenujemo svete dni.

Kaj še! Pozornost vseh vekov naj bo odsmal obrnjena na banalni dogodek v provinci, ker so v neki neznatni pokrajini pod rimsko vladavino rojaki obsodili na smrt nekega Juda?

Da. Ta Jud je bil Bog, ki je človek postal; njegovo poslanstvo, odkup sveta, je največji dogodek, največja drama, odigrana na tej zemlji. Tudi dnevi, ko se spominjamo tega dogodka, so sveti dnevi. So namreč več, kakor zgolj pobožen spomin. Pomen neskončno važnega in skrivnostnega dogajanja, posledice njegove in visoka vrednost žrtve božjega Sina zahteva več, kakor lep spomin in pobožno vno.

Te dni moramo zopet doživljati. Saj je ta drama tudi naša drama. Človek je popoln le, če se približa Kristusu. Kristus terja od nas, da vsakdo sprejme trpljenje nase. Trpi torej, kristjan, prenašaj krivice, nosi križ, križaj se in umri, da boš večno živell

Skopje.

Bombardiranje Belgrada

Kraljevska vlada razglaš

Obveščamo vse narode kulturnega človeštva in opozarjamo na grozote in zverstva, ki jih povzroča nemška vojna sila v vojni, ki nam je vsiljena.

Belgrad, prestolico naše države, ki je bila pravočasno razglašena za odprto in nebranjeno mesto, je nemško letalstvo brez vojne napovedi popolnoma uničilo.

Zgodaj zjutraj na evetno nedeljo, ko je deca spala nedolžno spanje in so zvonovi iz cerkev vabili na molitev k Bogu, so pričela nemška letala iznenadno in brez vsega povoda zasipavati to zgodovinsko in mučeniško mesto z dežjem razdiralnih in vžigalnih bomb.

V kratkem času je bil Belgrad spremenjen v kup razvalin in pogorišč. Njegove ulice so bile pokrite s trupli otrok, žen in starcev. Nikdar v zgodovini Belgrada niso niti najbolj divji osvajači povzročili toliko zverstev in uničevanja, kot je to napravilo letalstvo naroda, ki zahteva za sebe prvo mesto med kulturnim svetom.

Pogaženi so vsi oziri človečnosti in osnovne človeške morale. Nemška letala so sredi dneva razdejala v Belgradu vse bolnice, cerkve, šole, vse kulturne ustanove in sploh vse mesto. S 30 bombami je bil razdejan dvorec Nj. Vel. kralja na Dedinju. Bombardirali so tudi posamezne osamljene hiše in je bil tako ubit z bombo tudi ugledni vodja slovenskega naroda in član kraljevske vlade dr. Kulovec.

Zene in otroke, ki so zapuščali svoje zažgane in porušene domove, so ubijali v masah s strojnimi iz letal v nizkem letu.

Nad mirnim in nedolžnim belgrajskim prebivalstvom je izvršen pravi pokolj.

Velike žrtve v bombardiranem Belgradu

Viehy, 8. aprila. Reuter. Pri nemškem bombnem napadu na Belgrad v zadnjih dveh dneh in dveh nočeh je bilo več sto mrtvih in okoli 3000 ranjenih. Posebno prizadet je bil okraj, v katerem se nahajajo ministrstva, postaja in pristanišče. Pojavili so se številni požari.

Zvišanje cen prepovedano

Berlin, 9. aprila DNB: Zagrebški radio opozarja na odredbo bana dr. Subašića z dne 24. marca, na osnovi katere je prepovedano vsako dviganje cen neglede na to, ali se prodajajo življenjske potrebščine ali drugo blago. Prebivalstvo se poziva, naj naznani vse one, ki bi kršili to uredbo. Zagrebški radio je pozval istočasno prebivalstvo, naj ne naseđa nekontroliranim alarmantnim vestem.

Dobne novice

Koledar

Četrtek, 10. aprila: Veliki četrtek; Ezekiel, prekor; Dominij, škof in mučenec.
Petek, 11. aprila: Veliki petek; Leon I. Veliki, papež in cerkveni učenik.

Letopis

10. aprila 1741. leta je pruska vojska pod poveljstvom generala Schwerina premagala Avstrije v bitki pri Mollwitzu. Po smrti cesarja Karla VI. in nastopu vlade Marije Terezije si je namreč pruski vladar Friderik II. Veliki hotel dobiti od avstrijske dediščine Slezijo, posrečilo se mu je, da je deželo v resnici zasedel, toda to ga je zapletlo v dolgotrajne krvave vojne in šele mir v Hubertusburgu (1763) mu je posredno dožele končno priznati in potrditi.
10. aprila 1814. leta je angleški poveljnik lord Wellington premagal v bitki pri Toulouse Napoleona maršala Soula. To je zadnja večja bitka, s katero se je Napoleon še potem, ko so zavezniki že zavzeli Pariz, skušal obdržati, prepričan, da bo prišlo med njimi do spora, kar naj bi njemu omogočilo nove zmage. Toda upanje je bilo prazno. 4. maja je Napoleon že prišel na otok Elbo, ki so mu ga določili združeni monarhi za bodoče bivališče in samostojno državo.

Novi grobovi

✚ V Ljubljani je umrl mestni pisarniški oficij g. Adolf Jamnik. Pogreb bo danes ob pol treh popoldne z Zal, kapelica sv. Andreja, na pokopališču k Sv. Križu. — Nenadno je umrl g. Hugo Lenassi, poštni inšpektor v pokojni. Pogreb bo danes ob pol 4 z Zal, kapela sv. Nikolaja, k Sv. Križu. Naj jima sveti večna luč! Zalujocim naše iskrene sožalje!

Osebnosti

— Promovirana je bila za doktorja filozofije gospa Milena Uršič, profesorica na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani. Čestitamo!

— Razveljavljen je ukaz ministrstva prosvete, s katerim je bila upokojena Klemenca Ivana, učiteljica petja na drž. realni gimnaziji v Novem mestu. Imenovana se vrača v državno službo.

— Z vlaka je padel. Pregovor pravi, da naglica ni dobra. Počasi in trezno premisli, potem pa mirno opravljaj delo, ki si ga prevzela. Če preveč hitiš, se ti utesne zgodi kaj zelo neprijetnega. To je moral izkusiti tudi Anton Sitar, 46 letni poslovođa, uslužben pri meščanski korporaciji v Kamniku. Ko je v naglici hotel skočiti na vlak, je izgubil ravnotežje in padel na progo. Pri tem si je zlomil ključnico. Prepeljali so ga z vlakom na ljubljanski glavni kolodvor, od kod pa z rešilnim vozom v bolnišnico, kjer mu bodo naravnali zlomljeno kost.

— V banovini Hrvatski je prepovedano poslati tuje radijske postaje. Ban banovine Hrvatske dr. Subašić je izdal uredbi, ki prepoveduje vsako poslušanje radijskih postaj nam sovražnih držav. Vsi lastniki javnih lokalov, ki imajo radio aparate v svojih lokalih, jih morajo takoj oddati v shrambo najbližji banovinski oblasti ali orožniški postaji. Prepovedano je vsako širjenje vesti, ki prinašajo nam sovražno razpoloženje radijske postaje. Kdor bo prekršil uredbi, mu bodo vzeli radio aparat in bo kaznovan z denarno globo pet do deset tisoč dinarjev in šestmesečnim prisilnim bivališčem v koncentracijskem taboru.

— V Zagrebu vozijo avtomobili z neomejeno brzino. Policijsko ravnanje v Zagrebu je opozorilo prebivalstvo, naj bo posebno previdno, ob prehodu čez cesto ali ulico. To se posebno tiče staršev, da opozore svoje otroke. Ker je sedaj vojno stanje, hitrost avtomobilov ni predpisana in lahko vsak vozi z neomejeno hitrostjo. Če bi se ob tej priliki ponesrečil kak pasant, oblasti ne bodo poklicale na odgovornost voznika.

— Tramvaj v Zagrebu vozi zaradi izjemnega stanja samo do desetih zvečer.

— Prijava zalag kave v Zagrebu. Banska oblast v Zagrebu je določila, da trgovci na malo, ki imajo več kakor 50 kg kave, morajo svoje zaloge nemudoma prijaviti. Uvozniki in trgovci na veliko pa kave ne smejo prodajati brez posebnega dovoljenja banske oblasti.

— Puščinske sloke v Prekmurju. V Prekmurju in Medmurju so zadnje dni opazovali velike jate puščinskih slok, ki so po kratkem počitku nadaljevale svoje potovanje proti severu.

— Tatvina uničila tri človeška življenja. V bližini Babušnice imata brata Javrem in Dobrivoje Miljković lepo posestvo. Složno sta živela, obde-

lovala polje in si po bratovsko delila dohodke gošpodarstva. To lepo vzajemno življenje je nehalo, ki je prišel njun najmlajši brat iz Amerike. S seboj je prinesel precej prihrankov, imel pa je smolo, da mu je na nekem kolodvoru neznan tat ukradel kovčeg, v katerem je imel več zvitkov dolarjev. Policija in orožništvo sta storila vse mogoče, da bi našla ukradeni kovčeg, pa zastopni. Zivan je prišel k bratom brez denarja in seveda slabe volje. Zateval je, da ga brata sprejmeta pod streho, kar sta le nerada storila. Vsak dan je prišlo med brati do preprirov, ki so dosegli svoj višek, ko je Zivan od bratov zahteval denar, da bi odprl trgovino. Jevrem in Dobrivoje sta navelila na Zivana, ga pretepla, mu strgala obleko z života in ga nezvestnega privezala k drevesu. Ko se je Zivan zavedel, se mu je po dolgem trudu posrečilo, da se je rešil vezi. Zavlekel se je v bližnjo šupo, kjer je ostal skrit do jutra. Ko se je zdanilo, je Zivan poiskal sekuro, vdrl v hišo svojih bratov in s sekuro do smrti pobil Jevrema, ki je nič hudega sluteč mirno sedel v kuhinji. Prihitele je Dobrivoje in oba brata sta se spopadla ter se ruvala na življenje in smrt.

LJUBLJANA

Smrt zveste služkinje

V torek ponoči je umrla v Domu služkinj, Krizevniška ulica 2, v 56. letu starosti gđe. Alojzija Lekše. Tiha, preprosta služkinja je bila. Njeno ime ni slovelo v široki javnosti ali njena dobra dela pa bodo le ostala zapisana pri Gospodu. Zapisana pa bodo s hvalečnostjo tudi v srcih njenih sovrstnic - služkinj. Bila je ena izmed tistih zvestih pomočnic v gošpodinjstvu, ki ji je hiša in družina, ki li službi, pri srcu kakor lasten dom. Njej je bila še več. Skozi 30 let je neprestano delala za eno družino in se od nje ni mogla odtrgati še potem, ko si je s svojimi skromnimi prihranki že pred leti zagotovila v Domu služkinj lepo stanovanje za starost. Pa ji ni bilo dano uživati sadov svojega dela — prišla je v Dom samo umreti. Pokojnica je bila res velika v ljubezni do svojih stanovskih tovarišic, zlasti do tistih, ki jih je videla v bedi. In koliko jih je! Zato je tako dobro razumela lepo zamisel o nujni potrebi zavetišča za dekleta, ki prihajajo v Ljubljano iskat službe, v katerem bi našle streho v času brezposelnosti in boleznij. Mislija je pa tudi na tiste, ki so v službah omejene, da bi vsaj na starost bile preskrbljene z bivališčem. Vse svoje moči in ves svoj pičlo odmerjeni prosti čas je posvečala misli, kako bi služkinje prišle do takega doma. Gospodu Bogu ni ostalo prikriti, koliko potov je napravila, koliko sama žrtvovala, kako trkala na dobra srca, kako vnela druge, kako se končno

veselila božjega blagoslova, ko so njena prizadevanja obrodila sad. Zakaj končno so služkinje res prišle v posesti velike hiše v Krizevniški ulici. Revna služkinja Alojzija Lekše je postala tako bogata dobrotnica tisočim slovenskim dekletom, ki so v tej hiši že našle svoje zavetje in ga še bodo.

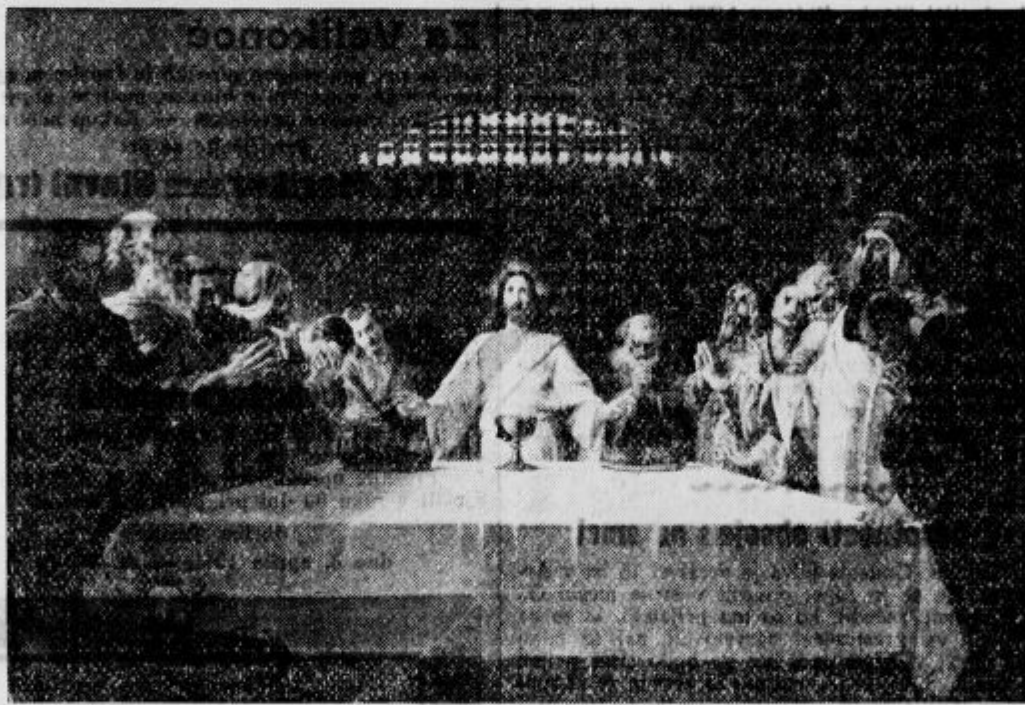
Pogreb blage pokojnice bo danes ob pol šestih zvečer iz kapelice Marijinega Oznanjenja na Zalah. Služkinje, pospremite svojo rano tovarišico v obilnem številu k njenemu zadnjemu počitku in spominjajte se je v molitvah. Bog ji dai bogato plačilo!

1 Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani javlja, da bo Drama in Opera do nadaljnjega zaprta.

1 Profesorji in učitelji, ki so v državni ali banovinski službi in sedaj zaradi počitnic ali tudi sicer niso zaposleni, naj se javijo mestnemu personalnemu oddelku za prostovoljno službo v mestnih uradih, zavodih in podjetjih. Pošljejo ali s seboj pa naj prinese že napisane podatke kakor ime, bivališče, stroka, kdaj ima čas itd.

1 Namesto venca pok. notarju Galetu je daroval gospod mg. ph. Sušnik Rihard, lekarnar v Ljubljani din 500 sekciji pomladka pri Dravskem banovinskem odboru društv Rdečega križa. Iskrena hvala.

1 Naši trgovci so iznajdljivi. To dokazujejo izložbena okna, katerih šipe so prelepili s papirnatiimi trakovi, da ne bi popokale ob morebitnih zračnih napadih. Iztahtali so tako raznovrstne in

»Skrivnost ljubezni velikega četrtka krept one, ki so bili slabi, daje poguma boječim, osvoboja sužnje, plemeniti trda srca, čisti, kar je bilo nečistega in nagiba k dobroti in usmiljenju nepomirljive in zakrtknjene duše.« - (François Mauriac.)

LES, STEKLO, KOVINE

čisti izvrstno

VIM

zanimive načine razporejanja teh papirnatih trakov, da jih je treba kar obdudovati. Nekateri pa hočejo, da njihova izložbena okna tudi v vojni posebnostno učinkujejo, zato so jih prelepili s temkim svilenim papirjem v raznih barvah.

1 Aprilski sneg. Ko so se včeraj jutraj ljubljanski meščani prebudili, so začudeno gledali snežne kosmiče, ki so se v lahkem vetriču vrtinčili mimo njihovih oken. April je znova dokazal, da ne uživa zastoj slovesa najbolj muhastega meseca v letu. Temu aprilskemu snegu je seveda usojeno prav kratko življenje. Vse dopoldne je naltelaval sneg, proti popoldne pa so postajale snežinke vedno redkejšje, popoldne so pa popolnoma prenehale padati.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Delniške družbe v I. trimesečju

Delniški kapital se je v I. četrtletju 1941 gibal v Jugoslaviji po podatkih »Jugoslovanskega kurirja« takole:

Ustanovljeno je bilo 19 novih delniških družb s skupno delniško glavnico 42,5 milij. Din. Lani je bilo v istem času na novo ustanovljenih tudi 19 delniških družb s kapitalom 39 milij. Din.

Od novo ustanovljenih družb ima 14 sedež v Belgradu in te imajo 34,7 milij. Din. Od novih družb je 9 trgovskih z 12,5, 1 ladijska s 3, 1 carinsko skladišče z 2,5 in 8 industrijskih delniških družb s 24,5 milij. Din.

Od industrijskih družb sta 2 tekstilni, 3 lesno-industrijske, po eno pa proizvajata keramiko, čokolado in kekse ter farmacevtske proizvode.

Pripomniti pa je treba, da večina novih delniških družb ne pomeni novih podjetij, temveč so se stara podjetja posameznikov spremenila v delniške družbe.

11 delniških družb je v I. letošnjem trimesečju povečalo svojo delniško glavnico za 90,7 milijona Din, da se je njih glavica zvišala od 68,5 na 159,2 milij. Din. Lani pa so v istem času povečale 4 družbe svoje delniške glavnice od 617 na 826 milij. Din. Tu pa je treba upoštevati, da je všteto tudi zvišanje glavnice Jugočelika za 200 milijonov Din. Gospodarsko stanje se torej lani ni tako ugodno zvišalo, kakor bi kdo pričakoval.

Tri delniške družbe pa so zvišale svojo delniško glavnico od 23 na 12 milij. Din.

Če ne upoštevamo zvišanja glavnice pri Jugočeliku za 200 milij. din, upotem vidimo, da je nato dotok delniškega kapitala znašal v letošnjem I. četrtletju 121,2 milij. Din, dočim lani le 50,5 milijona, torej letos za 70,7 milij. Din več.

Skupni kapital vseh delniških družb v Jugoslaviji znaša sedaj 8,104 milij. Din. — V lanskem I. trimesečju se je glavica zvišala za 0,62%, v letošnjem pa za 1,49%.

Tuji kapital je v novoustanovljenih delniških družbah zelo močno udeležen. Tako odpade na denarne zavode zvišanje glavnice za 50 milij. Din, od tega pa je celih 40 milij. Din nemškega kapitala. Pri zvišanju delniške glavnice trgovskih obratov v višini 12,6 milij. Din, je udeležen nemški kapital z 11 milij. Din. Ni pa tu še všteta sprememba pri borskih rudnikih, ki so prišli iz francoske v nemško posest.

V Italiji je ministristvo za korporacije izdalo odlok, da se vsi v vsaj 15.000.000 tolov. Te topole bodo kasneje uporabili za izdelovanje celuloze.

Madžarska bo uvozila iz Rusije do 6000 ton bombaža. Po najnovejšem trgovinskem sporazumu med Madžarsko in Rusijo se bo povečal promet med obema državama od 3,5 na 4,5 milij. dolarjev. Poleg omenjenega bombaža bo Madžarska dobila še 2000 ton težkega olja in večje količine fosfata. Prva pošiljka 1000 ton bombaža je že na poti.

Na Madžarskem so od 1. t. m. uvedene nakaznice za obutev. Prodajanje obutev brez nakaznic je najstrožje prepovedano.

Ovčarstvo v Nemčiji. Zaradi oblastvenih prizadevanj za napredek živinoreje v Nemčiji je uspelo, da se je proizvodnja volne že podvojila. Minister za prehrano in poljedelstvo je v ta namen za napredek ovčarstva določil poleg že odobrenega kredita 20.000.000, še 5.000.000 mark.

Jules Verne:

Lov na meteor

Dvakrat je napravil Cefiren ta poskus. Ko pa je tretjega dne popoldne ustavil stroj, je nekdo potrkal na vrata. Vstopil je bankir Leecer.

»Končno te spet vidim!« je vzkliknil.

»Res,« je potrdil Cefiren.

»Navsezadnje,« je dejal Leecer, »ne vem, kolikokrat sem se vzpenjal v tvoje šesto nadstropje. Kje si za vrata bil?«

»Nisem bil tu,« je odgovoril Cefiren in nemalo zardel.

»Nisi bil tu!« je vzkliknil Leecer. »To je vendar strašno! Puščati ljudi v takih skrbih!«

Cefiren je začudeno pogledal svojega botra. Vedel je, da lahko računa na njegovo naklonjenost.

»Toda stric, kaj se vas tiče?« je vprašal.

»Kaj se me to tiče?« je rekel Leecer. »Ne veš, nesrečnik, da leži vse moje imetje na tvojih ramenih?«

»Tega ne razumem,« je dejal Cefiren in sedel na mizo, svoj edini stol pa je ponudil svojemu botru.

»Ko si mi prišel razlagat svoje fantastične načrte,« je prišel bankir, »sem ti nazadnje verjel.«

»No, dobro,« je odobrili Cefiren.

»Zato sem se odločil zanesel na tvojo srečo in sem na borzi spekuliral na pad.«

»Na pad?«

»Da, pojavil sem se kot trgovec.«

»Trgovec česa?«

»Zlatih rudnikov. Če bo meteor res padel, bodo tudi zlati rudniki padli in tako...«

»Padli bodo? Vedno manj razumem,« mu je segel Cefiren v besedo. »Ne vidim nobenega učinka, ki bi ga imel moj stroj na stanje kakoga zlatega rudnika.«

»Rudnika, gotovo,« je potrdil Leecer. »Nekaj drugega pa je stanje njegovih akcij.«

»No, dobro,« je pristal Cefiren. »Prodali ste torej akcije zlatih rudnikov. To ni nič hudega. Glavno, da jih imate.«

»Saj to je ravno tisto, nimam jih.«

»Kaj?« se je začudil Cefiren. »Prodali ste to, česar nimate? To je pa res mojstrovina! Jaz bi kaj takega ne zmoget!«

»To je spekulacija na rok,« dragi Cefiren, mu je pojasnil bankir. »Ko bo treba akcije prodati, jih bom kupil, to je vse.«

»Kakšen dobiček boste imeli od tega? Prodati, da jih kupite, to na prvi pogled ni videti kaj spretno.«

»Motiš se, ker bodo v tistem trenutku akcije cenejše.«

»Zakaj bi bile cenejše?«

»Ker bo meteor vrgel v svet več zlata, kot ga ima zemlja doslej. — Vrednost zlata se bo torej zmanjšala za polovico in zato bodo akcije zlatih rudnikov padle popolnoma ali vsaj skoraj popolnoma. Ali si razumeš?«

»Sem,« je potrdil Xizdal brez oklevanja.

»Sprva sem se veselil, da sem ti veroval. Spremembe na meteorju, njegova gotovost pada, vse to je izzvalo prve podlage od pet in dvajset do sto pri rudnikih. Takrat sem tvegal veliko. Zvečal sem svojo pozicijo v znatnih razmerah.«

»Kaj naj to pomeni?«

»To pomeni, da sem prodal zelo veliko količino zlatih akcij.«

»Pa saj jih nisi nimate!«

»Razumljivo... ne moreš si misliti, kako sem se prestrašil, ko sem zvedel, kaj se dogaja. Ti si izginil, meteor noče pasti in se klati po nebu na vse štiri strani sveta. In zaključek: akcije so poskočile in izgubil sem ogromne vsote. Kaj si naj mislim o tem?«

Cefiren je začudeno opazoval svojega botra. Nikoli še ni bil videl tako razburjenega človeka.

»Nisem vas dobro razumel,« je dejal nazadnje. »Te stvari mi ne gredo v glavo. Kolikor sem vas razumel, je, da bi vam bilo prav, če bi meteor padel. Bodite brez skrbi, padel bo.«

»To mi zagotavljaš?«

»Zagotavljam vam.«

»Izrečno?«

»Izrečno!... Toda, ali ste mi že kupili zemljišče?«

»Kupil sem,« je odgovoril Leecer. »Vse je v redu. V žepu imam pogodbo.«

»Tedad gre vse dobro. Lahko vam povem, da bo moj poskus končan 6. julija. Takrat bom zapustil Pariz in odšel meteorju nasproti.«

»Ki bo padel?«

»Ki bo padel.«

»Sel bom s teboj,« je odgovoril Leecer.

»Če vas je volja.«

Cefiren se je podal na delo.

Pričetni poskus je bil podan do 6. julija in skrivnostni stroj je brnel vse do tega dne več kot štirinajstkrat v enem dnevu.

Cefiren je od časa do časa opazoval meteor in se tako prepričal, da gre vse v redu.

Dne 5. julija zjutraj je zadnjič nameril svoj daljnogled v nebo.

»Tu je,« je dejal in ga odložil. »Zdaj lahko pustim, da gre vse po svoji poti.«

Takoj je prišel zavijati.

Najprej saroj z nekaj steklenimi sodci in daljnogled.

Spretno jih je omotal in položil v škatljo, da bi se med potjo ne polomili. Zdaj je prišla na vrsto njegova osebna prtljaga.

Resne skrb ga je ustavila pri tem koraku. Kam naj zavije potrebne reči? V zaboj? Nikoli ga ni imel. Torba?

Po dolgem razmišljanju se je spomnil, da ima res neko torbo. Prišel je jo iskati in jo čez nekaj časa privlekel iz temnega kota, kjer so se kopičili odpadki njegovega domačega življenja in kjer bi se tudi najbolj učen starinar ne mogel znati.

Ta torba, ki jo je Cefiren privlekel na dan, je bila nekoliko pokrita s platnom. O tem ni bilo dvoma, ker se je nekaj koscev platna še vedno držalo na kartonastem ogrodju. Tudi jermeni so morda nekaj bili, toda gotovo to ni bilo, ker ni bilo o njih ne duha ne sluha.

Cefiren je odprl torbo in se zamislil nad praznino njenih predelov. S čim naj jih izpolni?

»Le s tem, kar je potrebno,« se je prepričeval. Zato je treba dobro izbrati.

Ravnal se je po tem načelu in spustil v torbo tri pare čevljev. Kasneje se je imel priliko prepričati, kakšni so bili ti čevlji. En par je imel gumbe, drugi par so bili nizki čevlji, tretji pa copate. Zdaj ga pa to ni motilo in je tako izpolnil že dober del praznine.

Ko je srečno zavič čevlje, si je obrisal potno čelo. Prišel je razmišljevali.

Zaključek tega razmišljanja je bil, da se je prepričal o svoji nesposobnosti za take reči. Obupal je, da ne bi nič dosegel in se je zato odločil, da torbo na vsak način napolni.

Zgrabil je torej z obema rokama kup oblek in kot bi trenil, se je vsa torba napolnila. Potem jo je povezal z močno vrvjo in napravil toliko vozlov, da so se mu obetale mnoge muke, preden jih bo razvoziljal.

Treba je bilo oditi na postajo. Čeprav je bil Cefiren neumoren pešec, ni bilo niti misliti, da bi sam nesel stroj, meteor in torbo.

Po novem premišljevanju bi bil morda le prišel na misel, da obstojajo v Parizu kočije, da se ni tisti mah pojavil bankir Leecer.

»No, Cefiren, ali si gotov?« je vprašal.

»Da, čakaš sem vas,« je Cefiren neumno odgovoril, saj je bil popolnoma pozabil, da je hotel iti bankir z njim.

»Tedad pojdiva,« je dejal Leecer. »Koliko zavojov imaš?«

»Tri.«

»Daj mi enega, ostale nes sam. Spodaj čaka moj voz.«

Grazia Deledda:

Marianna Sirca

Sardinska povest

»Hvala! Ali si se potrudil samo zato? Toda tu...« je Marianna nadaljevala, a ni končala, kajti Costantino je rekel tiho:

»Tudi to tvojo koč obdajajo vohuni.«

Marianna je poskočila in pogledala očeta, nato se je začela smejati.

»Oče, tudi mi moramo pokazati, da smo pogumni. Dobro! Pojdite takoj pogledat, kje so skrili vohuni. No, pojdite in povejte jim, da izgubljajo čas po nepotrebnem.«

Oče jo je gledal: zdelo se mu je, da je njena vznemirjenost že pričetek norosti. Ni mogel dobro razumeti, a zdelo se mu je, da ga pošilja ven le zaradi tega, da se laže pogovori s Costantinom. Dvignil se je in odšel, ne da bi odprl ust: toda tolovaj je nagubanil čelo in mu sledil z očmi, ki so izražale užaljenost.

»Marianna, čemu si ga poslala proč? On bi bil moral poslušati in slišati, kar ti imam še povedati.«

»Počakaj! Videl boš, da se bo kmalu vrnil. Medtem pa ti jaz nekaj povem, kar moj oče ne sme slišati. Nočem, da bi nosil on odgovornost za tisto, kar ti jaz rečem. Veš, brezpomembno je, da nadaljuješ! Vse sem razumela. Simone noče več imeti stikov z menoj. Skesal se je in se me sramuje. Zakaj? Kdo ga je odvrnil in spremenil? Nočem tega vedeti. S svoje strani te prosim, da mu rečeš le eno besedo. Prosim te, reci mu, da je — podlež.«

Costantino je segel z eno roko v glavo, kot da bi ga nekaj zaskalelo; ves je zardel, nato zopet pobledele ter v znak udanosti povsili glavo na levo stran. Iz nevolje pa mu je srce močno utripalo. Če bi bila Marianna možka, ki bi njega natepel, bi ne bil tako užaljen, kot ga je z eno

samo besedo užalila šibka in obupana ženska. Končno ji je dal vendar prav: ko jo je skušal potolažiti, se mu je zdela, da tolaži tudi lastno vest.

»Marianna,« je začel, a takoj obmolnil.

»Kako naj ji povem,« je mislil, »sedaj, ko je vsa besna? Kako naj ji dokažem, da je Simone nemiren in jezen? Kako naj ji govorim o njegovih čustvih, o njegovi razneženosti v času, ki sva ga prebila v zavetju, kamor sva se zatekla pred snegom in vetrom, ki je pustila naravo? Kako naj ji povem, da sva prebila tisti čas prepevajoč ljubavne pesmi, ki so nam prikazovale Marianno vso ožarjeno in oddaljeno kot luno za mrežo zimskih oblakov? In kako je povedati vse drugo? Da se je Simone ves spreminil in da živi v polnem hrepenenju.«

»Tisočkrat se je odpravljal z doma,« je končno spregovoril, »da te obišče, toda, da bi ti ne naprtil nevarnosti, se je vsakokrat vrnil. V svoji jezi je kvaril z nožkom drevesna debela ter mrmral kletvice proti vsemu in proti vsem. Potem se je zopet pomiril, rekoč: »Saj ona je meni zvesta, čakala me bo tisoč in tisoč let...«

Marianna, kaj si naredila iz tega človeka? Postal je kot otrok. V spanju je klical tvoje ime in ga vedno ponavljala. Marianna, poslušaj me! Pojdi po svoji poti in on naj gre po svoji. Ali veš, da bi bil obsojen? On noče vezati svoje usode na tvojo. In želi, da mu odpustiš.«

Costantino je govoril po tiho in, četudi je čutil, da se je končno zrušil čar, ki je združil Simona in Marianno, so bile njegove pomirjevalne besede prevlečene z ljubosumjem, kot z žilico grenkobe. Ko je rekel: »On želi, da mu odpustiš,« se je pred njo pripognil, kot da bi jo prosil, naj odpusti tudi njemu.

Toda Marianna je čutila, da ji je skrival resnico. Postala je stroga in neotolažljiva.

»Marianna, moram oditi. Nikar me ne pušči oditi kot sovražnik. Kaj naj mu povem?«

»Imam le eno besedo. Eno sem rekla njemu in eno sem rekla tebi.«

»A jaz mu je bil hom povedal. Prej hočem govoriti s tvojim očetom. Vidiš, že se vrača.«

»Če si mož, mojemu očetu ne porečeš ničesar. Prišel si, da govoriš z menoj in ne z njim!«

Tedaj se je Costantino dvignil in segel po puški.

Stric Berte se je vračal: bil je že v bližini vodnjaka, ki je bil v goščavi dreves, na dnu travnika. Tam se je pogovarjal in posvetoval z vsem, kar ga je obdajalo: z vodnjakom, z rastlinami, z grmiči, s samoto, ki je bila priateljica njegove preproste duše. Otipaval je debela pluta in jih kot razumne samotarke vpraševal za svet. Pogovarjal se je naglas.

»Mogoče so vendar tu vohuni. Vse je mogoče. Nikakor pa ne razumem Mariannine slabosti: ne razumem je dobro. A kako naj bi ne bila slabe volje? Kako čudna je njena zamaknjenost! Ne zaupa nikomur, niti meni. Le zato me je poslala proč... Ah!... je vzdihnil. Na ustnicah mu je trepetalo božje ime, a ni ga izgovoril.

Stric Berte ni bil nikdar posebno pobožen. Minila so leta, ko ni prestopil cerkvenega praga; in ni bil niti praznoveren, četudi po srcu preprost. In četudi je bil daleč od ljudi in od posvetnih reči, se je čutil vezanega na ljudi in na reči, kot je vezan listič na skrajnem vrhu drevesa z najbolj skrito korenino.

Toda vest mu je očitala, da je bil poslal svojo hčerko iz hiše le iz ničumnosti: iz ljubezni — četudi skrite — do svetlih reči. Občutil je, da mora človek zadostiti za svoje grehe in za svoje pogoške do zadnje pičice.

Četudi ni bil žejen, je šel k vodnjaku, kjer je pokleknil, da bi pil. Njegov obraz je odseval v čisti vodi, v kateri je bilo tudi veliko oko: odsev lune.

»Berte Sirca, Berte Sirca,« je govoril lastni podobi, »napravi tisto, kar ti narekuje vest. Pomagaj svoje hčerki!«

Ves zamišljen se je s počasnimi koraki vračal proti hiši. Videl je, da se Costantino, že odpravljajo na odhod: že je snel puško z okna, jo del na ramo in kapo potisnil na čelo.

»Počakaj še,« mu je rekel. »Marianna bo sedaj zamenila ogenj in pripravila večerjo. Pridi, pokažem ti njeno posest.«

Costantino se je prvi hip obotavljal, nato je puško odložil ter šel za gostiteljem do go-ljave. Tam se je vračal visok hlapec in mirno pogajal krave, ki so počasi koračile travnik; njihova dlaka je v lunini svitu bleščala kot srebro.

Da, Marianna je lepa, drzna in bogata. Simone ne bi storil napak, če bi ji žrtvoval svojo prostost in če bi preživel nekaj let v ječi. Costantino in gledal in zazdelo se mu je, da je tudi on začaran; toda vroče je želel, da bi se vse srečno izmotalo. Vabilo strica Berte je sprejel z upanjem, da bo čul iz njegovih ust pomirljivo besedo.

Ves zamišljen je stric Berte prekrizal roke in občudoval krave in junice, ki so šle v procesiji mimo njega. Ko so bile vse v ovčarnici, je mrmral:

»Prisegam ti pri svoji vesti, da tu okoli koč ni vohunov in o tem lahko prepričaš tudi svojega tovariša.«

XI.

Večerjali so v kuhinji, ki jo je razsvetljeval velik ogenj. Zunaj, v lunini svetlobi, ki je segala do praga in razlila svojo mehko v prostor, poln žalosti, je bilo vse mirno in tiho.

Marianna je ponujala kruha in vina ter trosila sol, kot oni večer, ko jih je Simone prvič obiskal. Bila je mirna, skoraj ostra. Njen oče je ponudil Costantinu gostoljubnost, ki je ona ni smela kršiti.

Recept za lepoto slaven že 30 let!

Preizkušen recept za neoporečno polt, ki je dokazal svojo vrednost.

Da tudi najbolj temno, najbolj hrupavo kožo napravite mehko, čisto in velurno gladko — da se rešite zajedalcev, razširjenih por in drugih kožnih nedostatkov — poizkusite naslednji recept. Pomešajte en del čiste, digerirane smetane z enim delom digeriranega oljčnega olja in to potem zmešajte z dvema deloma najboljšje kreme. To Vam lahko pripravi Vaš lekarnar, toda pripravljajte tako majhne količine je zelo drago. Vi pa to lahko imate tudi za malo denarja — že pripravljeno v kremi Tokalon (dnevni, ne mastni). Ta krema dejansko vsebuje digerirano smetano in oljčno olje, kombinirano z drugimi dragocnimi sestavinami za hrano in krepitev, na znanstveni podlagi zmešano v ustreznem razmerju. Krema Tokalon na dovršen način vrača koži mladostno svežino. Neka dama piše: »Po uporabi kreme Tokalon mi je koža že v 3 dneh postala tako čista, tako sveža, tako lepa, da sem komaj mogla verjati svojim očem.« — Poizkusite tudi Vi krema Tokalon (bela, ne mastna), preizkušen recept za neoporečno polt, ki je dokazal svojo vrednost. S kremami Tokalon so uspešni rezultati zajamčeni, ali pa vrnemo denar.

ALI STE ŽE PLAČALI NAROČNINO?

Nepričakovano nas je zapustil naš ljubljani brat in stric, gospod

Hugo Lenassi

poštni inšpektor v pok.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, 10. i. m. ob pol štirih popoldne z žal, kapelica sv. Nikolaja, na pokopališče k Sv. Križu

V Ljubljani, dne 8. aprila 1941.

Žalujoči bratje in sestre

Tatovi izrabljajo dneve težav

Ljubljana, 9. aprila.

Zločinci, posebno oni, ki so nevarni tuji lastnini, so zadnje čase postali sila predrzni in izrabljajo dneve hudih težav in stisk za svoje nepošteno posle. Od sobote do nedelje zvečer je bilo v Ljubljani pokradenih na raznih krajih 7 moških koles in 1 motorno kolo v skupni vrednosti 12.000 din.

Neznani tat je magistratnemu slugi Antonu Japlju odpeljal izpred Strletove gostilne na Izanjski cesti 1000 din vredno moško kolo. Tatvina je bila izvršena okoli 22. Sploh so bili kolesarski tatovi ob večernih urah najdrznejši. Magistratnemu uslužbencu Ivanu Novaku, ki je dodeljen tesarskemu oddelku, je v nedeljo neznani tat odpeljal izpred Cerničevega vinotoka v Streliški ulici že staro, 600 din vredno kolo. — Mizarskemu vajencu Božidarju Bitencu je bilo iz veže hiše št. 10 v Gosposki ulici odpeljano 900 din vredno kolo. — Posestniku Ludviku Šturku je neznani tat odpeljal 1.700 din vredno kolo. Tudi dijak Josip Sašek je bil v nedeljo ob kolo. Nekdo ga mu je odpeljal iz veže hiše št. 3 na Starem trgu. — Milan Vovk, mizarski pomočnik na Viču je ob 1500 din vredno kolo. Izpred Figovčeve gostilne je neznani tat odpeljal delavcu Francetu Krašvcu 1500 din vredno kolo.

Izpred hiše št. 72 na Celovški cesti je drzen tat odpeljal Stanku Bidovcu 4.000 din vredno motorno kolo. Kolo nosi znamko DKV in ima evidenčno številko 2-213-41. Res bi bilo potrebno, da bi bile v sedanjih viharjih časih določene za vse tatove, posebno tudi za kolesarske tatove najstrožje, po zakonu določene kazni. Na mestu bi bila v teh izjemnih in burnih časih celo smrtna kazen.

V nedeljo se je primerila tudi prav velika tatvina denarja. Neki inženir je hranil tisočake, lepo zložene v pločevinasti šatulji. Lepo jih je uredil in si tudi od dneva do dneva zapisoval končno imetje. V šatulji je hranil čedno vsoto 60 jurjev. Ko je v nedeljo zopet pregledoval svoj zaklad, je presenečen ugotovil, da je šatulja zelo lahka. Ko je šatuljo odprl, je zagledal v njej namesto bankovcev razrezan časopisni papir, lepo zložen, kakor so bili bankovci. Gospod inženir je tatvino prijavil policiji. Bil je nekdo aretirani, toda sedaj izpuščen, ker se je izkazalo, da je bil po krivici osumljen.

V odsotnosti obsojen na smrt

Trgovec Gonzola Silva je preživel 15 let v Argentini. Ko se je zopet povrnil v svoje mesto G., se je nemo začudil, ko so mu prijatelji, ki so ga spoznali, vsi prestrašeni nasvetovali, naj se takoj vrne nazaj v Argentino, ker ga bodo sicer prijeli in obesili. Silva, ki je imel mirno vest in se ni spominjal prav ničesar, za kar bi ga lahko obsodili na smrt, je zahteval, naj mu povedo, kaj prav za prav mislijo, pa je na veliko začudenje zvedel, da so ga v njegovi odsotnosti obsodili na smrt. Pred petnajstimi leti se je na predvečer pred odhodom

napil v neki gostilni, zjutraj pa se je takoj vkrcal na ladjo. Niti streznil se še ni docela. Pozabil je na vse, kar se je v gostilni godilo. Tam je namreč prišlo do pretepa, v katerem je bil ubit neki mladenič. Ubijalec je v splošni zmešnjavi pobegnil. Ker se je tudi Silva podvzidal na parnik in se odpravil, je nazadnje na njega padel sum, da je ubijalec. Bil je že v Argentini, ko so ga v domovini obsodili na smrt. Ko je po povratku v domovino za vse to zvedel, je takoj zahteval obnovitev procesa pred sodiščem. Izkazalo se je, da je bil popolnoma nedolžen.

Gluhonemi je ozdravel

Pred sedemnajstimi dnevi je v Dugaresi nenadoma izgubil posluš in dar govora delavec Josip Puskarič. Takoj so ga prepeljali v Zagreb v bolnišnico. Ugotovili so, da je ta pojav živčnega značaja; kakor pred nedavnim pri mladi Cehinji iz Križevcev in da bo Puskarič v doglednem času zopet spregovoril. Tako se je tudi zgodilo. Preden se mu je povrnil dar govora, je imel strašno sanje. Sanjalo se mu je, kako pada 20 metrov globoko v brezno. Takrat se je nenadoma vzdramil ter je zopet slišal in govoril.

Za Velikonoč

dobite pri nas cenene otroške in ženske nogavice, kombinže, najnovejše bluzice, modre higijenske steznike, otroške čevljičke. — Nakup neobvezen.

Priprčajte se pri

LUNA, Maribor Glavni trg 24

Razpis

Občina Trata, okraj škofjelovski, razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika

Šolska izobrazba: 4 razredi srednje ali njeje enake strokovne šole.

Prošnje, opremljene po čl. 7 in 8 U. o. u., je vložiti v roku 30 dni pri podpisani občini.

Občina Trata,

dne 3. aprila 1941. — St. 690-1.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; senitovanjski oglas 1 din. Debele tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši anekes za mali oglas 15 din. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. Pri oglasih reklamnega značaja se računajo enotonska, 3 mm vsaka polna vrstica po 1 din. Za pisemne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prodamo

Prazne zaboje

večje količine, prodam. — Karl Prelog, Ljubljana.

Vreče za pesek

v železnici Fr. Stupica, Ljubljana, Gosposvetska cesta 1.

Kovčigi, ročne torbice,

aktovke, listnice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtniki, gamaše, nagobčniki za pse itd. — Vse v veliki izbiri priporoča KRAVOS

Maribor, Aleksandrova 13

Mreže za postelje

izdeluje in sprejema rabljene v popravilo najceneje Alojz Andlovic, Gregorčičeva ulica št. 5 (pri Gradšču).

Sobe

Oddajo:

Opremljeno sobo

s posebnim vhom in so-uporabo kopalnice takoj oddam. Novak, Rožna dolina, Predjamska 25-1.

Kupimo

VSAKOVRSNO

ZLATO

SREBRO - PLATINO

BRILJANTE

SHRABČE SAFIRJE RUBINE

BISERE I.T.D. SVARINSKE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TRGOKA

JOS EBERLE

LJUBLJANA, TVRŠEVA 2

HOTEL SLOM

Odpadke cunj, papirja

vsakovrstne, kupujem po najvišji dnevni ceni. B. Zeleznik, Maribor, Po-brežje, Cankarjeva 16, in v nakupovalnici Maribor, Kopališka 28 ter vogal Ptujška — Tržaška (hiša Gustinčič). Telef. 27-43.

Razno

Lisice strojimo

barvamo in prvovrstno izdelamo. — Krznarstvo L. Rot, Ljubljana, Mestni trg 5.

Ljubljanska sekcija Jugoslovanskega novinarskega združenja ter Gospodar. zadruga »Novinarski dom« sporočata žalostno vest, da je njen redni član ozir. član načelstva zadruga, gospod

dr. Fran Kulovec

gradbeni minister

na cvetno nedeljo zjutraj padel kot žrtev sovražni-kovega letalskega napada na Belgrad.

Slovenski novinarji bodo ohranili svojega zvestega in zaslužnega tovariša ter idealnega slovenskega javnega delavca v častnem spominu!

V Ljubljani, dne 8. aprila 1941.